

Sygn. akt III AUa 624/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską SA Barbara Hejwowska
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2012 r. w Lublinie

sprawy G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie G. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 25 kwietnia 2012 r. sygn. akt VII U 654/12

zmienia zaskarżony wyrok i ustala G. G. prawo do emerytury od dnia 1 września 2011 roku.

III AUa 624/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawczynie G. G. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. odmawiającej prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawczynie G. G. ur. dnia (...) złożyła do organu rentowego wnioski o emeryturę, dołączając m.in. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w (...) S.A. (...) w K. od 16 września 1974 r. do 28 lipca 1996 r. oraz od 1 sierpnia 1997 r. do 31 stycznia 1998 r., z wyłączeniem okresów nieskładkowych po 14.11.1991 r. Świadectwo potwierdza, że wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo - telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych wymienione w wykazie A dział VIII poz. 19 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A dział VIII poz. 19 pkt. 1 zał. nr 1 do zarz. nr 33 Ministra Łączności z 16.05.1983 r.

Wnioskodawczyni wykorzystywała urlop wychowawczy w okresie od 5 marca 1982 r. do 4 marca 1984 r., od 22 marca 1984 r. do 15 stycznia 1985 r. oraz od 3 kwietnia 1986 r. do 31 grudnia 1989 r.

W okresie od 15 stycznia 1985 r. do 26 października 1985 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. 23 lata 8 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz okres 14 lat 3 miesięcy i 27 dni pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawczyni przyznania emerytury z powodu nieudowodnienia 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W toku postępowania pozwany ustalił ostatecznie okres pracy w warunkach szczególnych na 14 lat 7 miesięcy i 25 dni.

Pozwany nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów:

od 17.11.1983 r. do 21.03.1984 r. oraz od 26.10.1985 r. do 28.02.1986 r., za które wypłacono zasiłek macierzyński, a także okresu pracy wykonywanej na $\frac{3}{4}$ etatu od 15.01.1985 r. do 25.10.1985 r. Po uwzględnieniu okresów niewykonywania pracy, za które wnioskodawczyni otrzymała po dniu 14.11.1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego przysługujące w razie choroby i macierzyństwa w wymiarze 2 miesięcy i 26 dni, okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyniósłby 14 lat 7 miesięcy i 25 dni.

W piśmie z dnia 27 grudnia 2011 r. G. G. wskazała, iż po odjęciu od całkowitego okresu pracy w warunkach szczególnych (22 lat 5 miesięcy i 12 dni) okresu urlopu wychowawczego (6 lat 5 miesięcy i 20 dni), okresu zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy (10 miesięcy i 12 dni) oraz okresów nieskładkowych (38 dni) staż pracy w warunkach szczególnych wyniósłby 15 lat i 2 dni.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oparł się na dokumentach dołączonych do akt emerytalnych.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W świetle art. 184 cyt. ustawy w zw. z § 4 cyt. rozporządzenia ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet,
- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999 r. osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Sporny w niniejszej sprawie pozostaje wyłącznie staż pracy G. G. wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, że definicję ustawową „pracy w szczególnych warunkach” zawiera art. 32 ust. 2 cyt. ustawy, zgodnie z którym praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku - § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia. Wymóg okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinien odnosić się do okresu faktycznego wykonywania pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni wykonywała prace telefonistki central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych, wymienione w wyk. A dział VIII poz. 19 zał. do cyt. rozporządzenia od 16.09.1974 r. do 4.03.1982 r. (7 lat 5 miesięcy 19 dni), od 1.01.1990 r. do 28.07.1996 r. (6 lat 6 miesięcy i 28 dni), od 1.08.1997 r. do 31.01.1998 r. (6 miesięcy) i od 1.03.1986 r. do 2.04.1986 (1 miesiąc 2 dni), łącznie 14 lat 7 miesięcy i 19 dni.

Sąd nie zaliczył do okresu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów:

- od 5.03.1982 r. do 16.11.1983 (urlop bezpłatny udzielony dla matek pracujących opiekujących się dziećmi);
- od 17.11.1983 r. do 21.03.1983 r. - zasiłek macierzyński na dziecko ur. (...);
- 22.03.1984 r. do 14.01.1985 - urlop wychowawczy;
- od 15.01.1985 r. do 25.10.1985 r. – zatrudnienie na $\frac{3}{4}$ etatu;
- 26.10.1985 r. do 28.02.1986 r. - zasiłek macierzyński na dziecko ur. (...);
- od 3.04.1986 r. do 26.10.1989 r. - urlop wychowawczy.

Sąd Okręgowy zważył nadto, iż w pozostałym okresie zatrudnienia wnioskodawczyni była zatrudniona na innych stanowiskach niż telefonistka tj. na stanowisku instruktora i radcy, co wynika wprost z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych.

Po odliczeniu wskazanych przez Sąd Okręgowy okresów wnioskodawczyni nie legitymuje się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, zatem decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Z tych względów i na mocy art. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożyła wnioskodawczyni zaskarżając wyrok w całości i zarzucając, iż przedłożone przez nią dokumenty potwierdzają przepracowanie 15 lat w warunkach szczególnych. Uzupełniając apelację dodała, że w jej ocenie okres od 29 lipca 1996 r. do 31 lipca 1997 r. to również okres pracy w warunkach szczególnych, gdyż pracowała wówczas jako telefonistka, przyjmując zgłoszenia o awariach stacji abonenckich. Wnosiła o przesłuchanie świadków M. P. i E. Ż. na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Z treści apelacji należy wywieść, że skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny oddalił wniosek dowodowy, gdyż materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy pozwalał na jej rozstrzygnięcie bez potrzeby uzupełniania postępowania dowodowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury tj. 15 lat w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Słusznie Sąd Okręgowy zważył, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy skarżąca przepracowała 15 lat w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego Grażyna G. warunek ten spełnia.

Słusznie Sąd Okręgowy zważył, iż brak jest podstaw do odliczenia od okresu pracy w warunkach szczególnych okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – art. 32 ust. 1 a pkt 1 cyt. ustawy. Przepis ten nie znajduje w sprawie zastosowania, gdyż art. 184 cyt. ustawy ustanawia własne przesłanki nabycia prawa do emerytury a do art. 32 cyt. ustawy odsyła wyłącznie w zakresie wieku. Tym samym brak podstaw do odliczenia od okresu pracy w warunkach szczególnych okresów wymienionych w treści art. 32 ust. 1a cyt. ustawy.

Nadto Sąd Apelacyjny podziela w pełni pogląd Sądu Najwyższego, w świetle którego wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 cyt. ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. I UK 12/11 LEX nr 989126).

Tym samym okres niewykonywania przez wnioskodawczynię pracy, za który otrzymała po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby podlega uwzględnieniu do okresu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy bezzasadnie nie uwzględnił do okresu pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych okresów pobierania przez nią zasiłków macierzyńskich od 17.11.1983 r. do 21.03.1983 r. oraz 26.10.1985 r. do 28.02.1986 r. w wymiarze 8 miesięcy i 6 dni. Bez wątplenia okresy te są na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresami składkowymi, co wynika wprost z treści art. 6 ust. 2 pkt 1a tej ustawy.

G. G. wykorzystywała zasiłki pod rządami ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). W świetle art. 11 ust. 1 tej ustawy okresami zatrudnienia, wymaganymi do uzyskania świadczeń określonych w ustawie, są okresy pozostawania w stosunku pracy, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński albo opiekuńczy. Świadczeniem określonym w ustawie była emerytura przyznawana w obniżonym wieku emerytalnym, gdyż to właśnie na podstawie delegacji zawartej w art. 55 tej ustawy Rada Ministrów wydała stosowane do dnia dzisiejszego rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Przepis § 4 ust. 1 pkt 3 posługuje się terminem „ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach”. Sąd Apelacyjny podziela w pełni pogląd Sądu Najwyższego, w świetle którego z samego tytułu cyt. rozporządzenia „pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze” wynika, iż jego regulacja dotyczy pracowników pozostających w zatrudnieniu w ramach stosunku pracy (uchwała z dnia 27 listopada 2003 r. III UZP 10/03 OSNP 2004/5/87). Do okresu tego wlicza się zatem zarówno okres korzystania z urlopu wypoczynkowego jak okresy przerwy spowodowane czasową niezdolnością do świadczenia pracy w związku z chorobą, porodem i korzystaniem z tego tytułu ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Gdyby wolą ustawodawcy było wyłączenie tych okresów z okresu pracy w warunkach szczególnych to z pewnością dałby temu wyraz, tak jak uczynił to w art. 32 ust. 1 a pkt 1 cyt. ustawy, obowiązującym od dnia 1 lipca 2004 r.

Na gruncie niniejszej sprawy brak jest podstaw do odliczenia okresów korzystania przez wnioskodawczynię z zasiłków macierzyńskich od okresu pracy w warunkach szczególnych.

Po uwzględnieniu okresów pracy, za które wnioskodawczyni otrzymała po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby jej staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 7 miesięcy i 29 dni – pismo pozwanego z dnia 14 listopada 2011 r. (k. 14). Dodając do tego okresu okres pobierania

zasilków macierzyńskich w łącznym wymiarze 8 miesięcy i 6 dni, staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 15 lat 3 miesiące i 1 dzień. Tym samym wnioskodawczyni spełniła wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury, wymienione w treści art. 184 cyt. ustawy.

Uwzględniając apelację wnioskodawczyni Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i ustalił G. G. prawo do emerytury od miesiąca, w którym złożyła wniosek o przyznanie prawa do świadczenia (art. 129 ust. 1 cyt. ustawy).